

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนานวัตกรรมทางการแพทย์ในงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยการผลานวิธีในการศึกษา มีการรวบรวมข้อมูลที่มากกว่าหนึ่งวิธีประกอบด้วย การศึกษาเอกสารและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรมทางการแพทย์ การสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง ในกลุ่มตัวอย่าง 7 ราย ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง 36 นาที การประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง 2 กลุ่ม ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการประชุมกลุ่ม 47 นาที โดยการศึกษานี้มีการรวบรวมข้อมูลต่างแหล่งข้อมูล ในกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารทางการแพทย์ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาล ในงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้คือ

1. ผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 35 คน
2. บุคลากรทางการแพทย์ในงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ จำนวนทั้งสิ้น 160 คน ประกอบด้วย บุคลากรทางการแพทย์ที่เป็นผู้บริหารทางการแพทย์ หมายถึง หัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ ผู้ตรวจการ หัวหน้าหอผู้ป่วย และบุคลากรทางการแพทย์ที่เป็นผู้ปฏิบัติการพยาบาล หมายถึง พยาบาลประจำการ ผู้ช่วยพยาบาล และพนักงานช่วยการพยาบาล

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างการศึกษา

ผู้ศึกษาได้มีการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาหอผู้ป่วยในงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ตามจำนวนนวัตกรรมทางการแพทย์ โดยกำหนดจากตัวชี้วัดผลงานจากแผนการดำเนินการของฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ คือจำนวนโครงการ งานวิจัย การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และนวัตกรรมไว้ อย่างน้อย 1 เรื่อง ต่อหน่วยงาน ต่อปี ดังนั้นผลงาน

นวัตกรรมใน 5 ปีที่ผ่านมา ทุกหอผู้ป่วยควรมีผลงานนวัตกรรมอย่างน้อย 5 รายการ ในการศึกษา
ได้มีการแบ่งกลุ่มหอผู้ป่วยตามจำนวนผลงานนวัตกรรมดังนี้คือ

1. หอผู้ป่วยที่มีจำนวนนวัตกรรมทางการแพทย์พยาบาลมาก หมายถึงหอผู้ป่วยที่มีจำนวน
นวัตกรรมทางการแพทย์พยาบาลมากกว่า หรือเท่ากับ 5 รายการ ประกอบด้วย หอผู้ป่วยหนักออร์โธปี
ดิกส์ หอผู้ป่วยออร์โธปีดิกส์ชาย 1 และ 4 และหอผู้ป่วยออร์โธปีดิกส์เด็ก

2. หอผู้ป่วยที่มีจำนวนนวัตกรรมทางการแพทย์พยาบาลน้อย หมายถึงหอผู้ป่วยที่มีจำนวน
นวัตกรรมน้อยกว่า 5 รายการ ประกอบด้วย หอผู้ป่วยออร์โธปีดิกส์ชาย 2 หอผู้ป่วยออร์โธปีดิกส์
ชาย 3 หอผู้ป่วยออร์โธปีดิกส์หญิง 1 หอผู้ป่วยออร์โธปีดิกส์หญิง 2 และหอผู้ป่วยออร์โธปีดิกส์
หญิง 3

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)
โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 23 คน ประกอบด้วย การสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง 7
คน และการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง 16 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มๆละ 8 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด
เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้คือ

1. กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยตัวแทนของ
ผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการแพทย์พยาบาลใน
งานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปีดิกส์ ทั้งหมด 7 คน ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
จำนวน 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการ
คัดเลือกดังนี้คือ

1.1.1 ผู้บริหารที่ยังคงดำรงตำแหน่งทางการบริหารในคณะแพทยศาสตร์
และฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

1.1.2 ผู้บริหารที่มีความเกี่ยวข้อง และมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนา
นวัตกรรมทางการแพทย์พยาบาล

ในการติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์รายบุคคลในกลุ่มผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์นั้น ทาง
คณะแพทยศาสตร์มีความเห็นว่า ตัวแทนในการศึกษานี้ควรเป็นหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงพยาบาล ซึ่งเป็นบุคคลที่
มีความเหมาะสม เนื่องจากในการศึกษานี้ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมทางการแพทย์
พยาบาล ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงมี
เพียง 1 คน คือหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล และรองผู้อำนวยการ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

2.2.2 ยังไม่มีประสบการณ์ในการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล แต่มีความสนใจในการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล

ในการจัดประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่สามารถเข้าร่วมประชุมกลุ่มได้ เนื่องจากติดภาระงาน และภารกิจส่วนตัว ทำให้จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมองในกลุ่มที่มีนวัตกรรมน้อย เหลือเพียง 7 คน

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมองในการศึกษานี้ ทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งหมด 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการศึกษานี้ ประกอบด้วย แบบรวบรวมข้อมูลเอกสารและสารสนเทศ แนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง และแนวคำถามสำหรับการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง

1. ผู้ศึกษา
2. แบบรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและสารสนเทศ
3. แนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแนวคำถามเกี่ยวกับลักษณะนวัตกรรมทางการพยาบาลตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยองค์กรที่มีผลต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล และข้อเสนอแนะในการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง โดยพัฒนามาจากแนวคิดของมาร์ตินส์และเทอร์บลานซ์ ที่ศึกษาปัจจัยองค์กร 5 ด้านที่มีผลต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Martins & Terblanche, 2003)

4. แนวคำถามสำหรับการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และระยะเวลาในการทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแนวคำถามเกี่ยวกับลักษณะนวัตกรรมทางการพยาบาลตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยองค์กรที่มีผลต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล และข้อเสนอแนะในการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล ซึ่งเป็นแนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่ผู้

ศึกษาสร้างขึ้นเอง โดยพัฒนามาจากแนวคิดของมาร์ตินส์และเทอร์บลานซ์ ที่ศึกษาปัจจัยองค์กร 5 ด้านที่มีผลต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Martins & Terblanche, 2003)

5. อุปกรณ์ในการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง และการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้รับการอบรมการสัมภาษณ์รายบุคคลและการสนทนากลุ่ม ในโครงการเร่งรัดการค้นคว้าแบบอิสระสำหรับนักศึกษา แผนก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาในแบบรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและสารสนเทศ ในส่วนของแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง และแนวคำถามสำหรับการประชุมกลุ่มระดมสมองนั้น มีการตรวจสอบโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ และแนวคำถามซึ่งครอบคลุมทั้งด้านความตรงตามเนื้อหา (content validity) ความชัดเจนของคำถาม (clarity) ความเหมาะสมของคำถาม (appropriateness) ความเหมาะสมของการจัดลำดับคำถามในการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มระดมสมอง (sequence the questions) ภายหลังจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคูณภาพของแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้ศึกษาจึงรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน

การพิทักษ์สิทธิประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือขออนุญาตดำเนินการศึกษา จากคณะบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่ม โดยชี้แจงให้ทราบว่า การเข้าร่วมการศึกษาในครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการให้สัมภาษณ์รายบุคคลหรือไม่ให้สัมภาษณ์ สิทธิในการเข้าร่วมการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง หรือการปฏิเสธการเข้าร่วมการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง และสามารถถอนจากการศึกษาครั้งนี้ได้โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผล ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือ จึงทำการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึง คณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แนะนำตนเอง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ และขออนุญาต เก็บข้อมูลจากผู้บริหารของคณะแพทยศาสตร์ และบุคลากรของฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาล มหาราชนครเชียงใหม่
2. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้ศึกษาเข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนคร เชียงใหม่ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล และหัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์โรงพยาบาล มหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารคณะ แพทยศาสตร์ และจากบุคลากรในงานการพยาบาลผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์
3. ซึ่งเจตนาของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมในการศึกษารั้งนี้ และเมื่อได้รับอนุญาต จากกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่ง โครงสร้าง และการประชุมกลุ่มระดมเพื่อสมองในกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้นัดหมายไว้
4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามหลักสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ในการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่ง โครงสร้างและการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมอง นั้น มีการสรุปเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากการให้สัมภาษณ์ และการ ประชุมกลุ่มระดมเพื่อสมอง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยืนยัน ความถูกต้องของข้อมูลแล้ว หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและสารสนเทศ การ สัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่ง โครงสร้าง และการประชุมกลุ่มเพื่อระดมสมองมาทำการวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis)